

УДК 581.522.4

**ЯКІСТЬ НАСІННЯ *KITABELIA VITIFOLIA* (MALVACEAE)
ПРИ ІНТРОДУКЦІЇ В ПІВНІЧНЕ ПРИЧОРНОМОР'Я**

В.Г. Миколайчук¹, А.Є. Кахраманова², А.Е. Хон³

^{1,2}Миколаївський національний аграрний університет, вул. Георгія Гонгадзе, 9, м. Миколаїв, 54031, Україна

³Міська станція юних натуралістів м. Миколаєва

Рослинництво в Україні є високорозвиненою галуззю сільськогосподарського виробництва. Поряд з ростом урожайності, спостерігається розширення сортименту харчових, кормових, лікарських, технічних, енергетичних та декоративних культур за рахунок власного виробництва та імпорту. Однією із перспективних культур є *K. vitifolia*, яка має значну поживну цінність завдяки наявності легкодоступного білку, формує значну біомасу, є стійкою до високих та низьких температур, посухостійкою, що дозволяє вирощувати її як декоративну, енергетичну, сидеральну та кормову культуру.

Метою досліджень було встановлення основних біолого-морфологічних особливостей насіння *K. vitifolia*, її насінневої продуктивності та якості насіння при інтродукції культури в Північне Причорномор'я

K. виноградолиста є новим та малопоширеним інтродуцентом для культурної флори України. Дослідження морфо-біологічних особливостей плодів і насіння *K. vitifolia* в Україні недостатні, вид є в колекціях Національного ботанічного саду ім. М.М. Гришка НАУ України, НУБіП, Донецькому ботанічному саду НАН України, Національного центру генетичних ресурсів рослин України.

Рослини вирощуються на навчально-дослідній ділянці міської станції юних натуралістів м. Миколаєва – філіалу кафедри рослинництва та СПГ МНАУ протягом 3 років. Рослини вирощені з насіння, отриманого з відділу культурної флори НБС ім. М.М. Гришка НАН України в 2012 році. Дослідження проведено протягом 2015-2016 рр.

Якісні показники насіння визначали в лабораторних умовах за загальноприйнятою методикою [4], для чого визначали схожість насіння та енергію проростання, масу 1000 насінин та кількість насінин в 1 г.

Визначення схожості насіння проводили шляхом пророщування в термостаті при температурі +24 °С 2 проб по 100 насінин в чашках Петрі за ДСТУ 2240-93 і виражали у відсотках. Перший строк обліку проводили на 3, останній – на сьому добу від закладання дослідів.

Біометричні показники (довжина та діаметри плодів, довжина, ширина та товщина насіння) визначали за допомогою штангенциркуля Digital Caliper 391110 з точністю до 0,02 мм, масу 1000 насінин та кількість насінин в 1 г визначали в 3-кратній повторності на аналітичних вагах ВЛТК-500 і ВЛР-200.

В 2015 році тривалість вегетаційного періоду (від відростання до відмирання надземних органів) склала 265, а в 2016 – 257 діб. При інтродукції в Північне Причорномор'я рослини починають цвісти і плодоносити з першого року вегетації.

Форма насіння *K. vitifolia* ниркоподібна, злегка сплюснена, співвідношення між довжиною та шириною складає 1,26, в різні роки значної відмінності немає. Аналіз морфо-метричних показників насіння показав, що за довжиною, шириною та товщиною не встановлено статистично значущих відмінностей за цими показниками. Для них характерні також низькі та дуже низькі показники коефіцієнтів варіації (табл.).

Кількісні та якісні показники насіння *K. vitifolia* при інтродукції
в Північне Причорномор'я

Показник	Рік дослідження			
	2015		2016	
	<u>M±m</u> min-max	CV,%	<u>M±m</u> min-max	CV,%
Довжина, мм	<u>2,15±0,03</u> 2,21-2,80	7,3	<u>2,43±0,03</u> 2,07-2,70	7,8
Ширина, мм	<u>1,96±0,04</u> 1,74-2,17	7,2	<u>1,94±0,03</u> 1,60-2,25	10,1
Товщина, мм	<u>1,26±0,02</u> 1,14-1,34	5,8	<u>1,22±0,02</u> 1,05-1,42	8,8
Маса 1000 насінин, г	3,60		3,29	
Кількість насінин в 1 г	274		304	
Схожість, %	44		83	
Енергія проростання, %	29		69	
Кількість насіння в плоді, шт.	29,94±3,24		42,50±3,41	

Насіння в 2015 році має більші показники маси 1000 насінин, і, як наслідок, – більшу кількість насінин у плоді, порівняно із 2016 р.

Література

1. Макрушин М. М. Насіннезнавство польових культур / М. М. Макрушин. – К.: Урожай, 1994. – 208 с.
2. P.H. Davis, Flora of Turkey and the East Aegean Islands (1967) [Електронний ресурс]. Режим доступу до сайту: <http://www.malvaceae.info/Genera/Kitaibelia/Kitaibelia.php>
1. Phenolic Compounds and Biological Activity of *Kitaibelia vitifolia* Pavle Mašković, Slavica Solujić, Vladimir Mihailović, Milan Mladenović, Milica Cvijović, Jelena Mladenović, Gordana Aćamović-Đoković, and Vladimir Kurćubić. Journal of Medicinal Food. December 2011, 14(12): 1617-1623. doi:10.1089/jmf.2011.0013.